

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска и професионална позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ, по разнообразни въпроси, свързани с обществени и икономически проблеми и пътищата за тяхното преодоляване. Нашият ежеседмичен информационен бюлетин официално се разпространява към повече от 1100 електронни адреса: държавни институции, български и чуждестранни фирми, университети, НПО, частни лица, журналисти и дипломати, а през социалните мрежи – към още повече.

Проявилите интерес да подпомогнат нашите проучвания и информационна дейност, както и да получат достъп до този широк кръг от наши читатели и ползватели, за да рекламират своята професионална дейност и фирмена политика, могат да се обръщат за повече информация и за конкретните условия за реклама при нас към координатора на програмата на следния адрес cbbssinfocenter@gmail.com.

Съдържание

1. Договорът с Шел за Блока „Силистар“ добра новина – въпросите остават
2. Разногласия за приложимостта на европейските норми към „Северен поток-2“
3. Европейската комисия дава "зелена светлина" на вноса на шистов газ
4. British Petroleum се подготвя за Shah Deniz 3
5. Разводненост/неуловимост на Югоизточните европейски центрове за природен газ
6. Миллер на везните на Темида: Взаимните претенции на „Газпром“ и „Нафтогаз“ пораснаха до \$60 млрд
7. Втори катарски танкер достига Полша
8. Австрийската OMV продава компанията си Turkish Petrol Ofisi
9. От британски шисти по естествен начин тече петрол
10. British Petroleum: Добивът на US нефт от битуминозни шисти ще се удвои за 20 години

Newsletter Content

1. Shell signed 5 year deal for Silistar Black sea block - questions remain
2. В Брюсселе възникли разногласия о применимости европейских норм к "Северному потоку-2"
3. Commission gives 'green light' to fracked gas imports
4. British Petroleum prepares for Shah Deniz 3
5. On the elusiveness of south-east European natural gas hubs
6. Миллер на весах Фемиды: Взаимные претензии "Газпрома" и "Нафтогаза" выросли до \$60 млрд
7. Second Qatari Tanker Reaches Poland for Commissioning
8. Austria's OMV Aims to Sell Turkish Unit Petrol Ofisi
9. Oil flowing naturally from British shale
10. US Shale Oil Production to Double in 20 years: British Petroleum

Договорът с Шел за Блока „Силистар“ добра новина – въпросите остават

*Илиян Василев- Managing Partner
Innovative Energy Solutions Ltd.*

Без всякаква условност може да поздравим екипа на Министерството на енергетиката за успеха – подписването на договора за блока „Силистар“ със световноизвестната компания Шел.

Не зная дали читателите си дават сметка, каква новина е това на фона на драмата, която се развива в глобалния сектор на проучване и добив на нефт и газ, и особено в сегмента на офшорните дейности, които са най-силно пострадали.

По последни данни на норвежката специализирана фирма Rystad Energy, цитирани от Платтс, търсенето на офшорни нефтени платформи през 2015 година е спаднало драстично с 40%, а прогнозите до 2020 година са за близко до нулев ръст!?

Самият факт, че имаме активна дейност в три блока в акваторията на Черно море и то от престижни компании, е успех извън всякакво съмнение.

Акваторията на Черно море не е нито Персийския залив, нито Източното Средиземноморие, нито може да се сравнява дори с румънската офшорна зона, в

която са работили и работят десетки компании.

На световната карта на нефтените компании България още виси с злощастната история на присъдения и отнет търг на глобалната компания Шеврон. И с еко-радикалите, които могат да осуетят всеки голям бизнес проект, като окажат натиск далеч извън електоралната им тежест и демократична представителност.

Търговете и проучванията в блока „Силистар“ имат своята предистория, която не е много окуражителна, но изглежда дейността на Шел в съседния блок в турски води им дава оптимизъм.

Новият договор изцяло попада под регулацията на новоприетата Директива за безопасността при проучвания и добив 2013/30/ЕС от 12 юни 2013 година /изтегли [ТУК](#)/.

Срокът за транспониране на тази директива изтече в средата на 2015 година. Липсата на нормативната уредба, макар, че има доста свършена работа, не може да не предизвиква тревога. Особено у компании, които тепърва ще сключват договори за сондиране и ще управляват проектни рискове, за което им е нужна адекватна, навременна и качествена реакция от страна на администрацията.

За съжаление, у нас компетентността по отделните страни на дейността е споделена между Министерството на енергетиката, МОСВ, Министерството на транспорта, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и т.н. Нямаме обособена и

със съответния самостоятелен статут Национална Геоложка служба.

Липсата на координиращ орган, който да може да спести на големите компании съгласувателни и разрешителни процедури в различните ведомства, особено по теми, които предполагат ежедневен капацитет за реакция и за оценка, не може да не тревожи. Тази тревога нараства експоненциално, когато се премине от проучване към добив.

Има много добри решения, вероятно ще се избере онова, което пресича точката на съвпадение на интереси и възможности на компаниите и институциите. Но, **за да задържим вниманието на големите нефтени компании и реализираме потенциала за местен добив на нефт и газ, което без всякакво съмнение ще се отрази на икономиката на България, трябва да се инвестира в структури и капацитет, които ефективно и независимо /на ръка разстояние/ да регулират тази разрастваща се индустрия и да позволят ефективни и прозрачни механизми за управление на рисковете, свързани с безопасността на проучвателни и сондажни работи в он и офшорните зони.**

Нефтните компаниите разполагат с богат опит и проверени планове, процедури и системи за сигурност, както и с желание и възможности да съдействат.

Въпреки, че отсъствието на нормативна база, транспонираща Европейската директива по безопасността на дейностите по проучване и добив в офшорните зони няма да се отрази върху предстоящите сондажни работи в блока „Хан Аспарух“, отсъствието на

регулация може да окаже негативно въздействие върху възприятията на топ мениджърите на работещите в трите блока в черноморския ни шелф компании – Консорциума за Хан Аспарух, Петроселтик и Шел, за качеството на бизнес средата. А това може да има негативно влияние върху инвестиционните планове за следващите години.

Още нищо не е намерено, така, че фанфарите са неуместни. Няма направени големи инвестиции, но имаме всички предпоставки този път да сложим здрава основа на една индустрия, която ще се развива с години напред.

Днес е добър ден за българската енергетика и най-вече за сектор, който в продължение на десетки години беше пренебрегван – проучването и добива на нефт и газ.

Разногласия за приложимостта на европейските норми към „Северен поток-2“

«Нефть России», 08.02.16, Denis Dubrovin

Москва: Между политическите и юридическите структури на ЕК са възникнали остри разногласия за приложимостта на

европейските норми към проекта за газопровода „Северен поток-2“. За това пише вестник Politico. Съгласно негово разследване и получените документи, European Commission's Legal Service счита, че нормите за регулиране на вътрешния пазар на енергия в ЕС са неприложими към газопровод, който не преминава по територията на общността, като в същото време Генералната дирекция по енергетика на ЕК „ще изучава възможностите да се заобиколи заключението на юридическата служба на ЕК“, за да се намерят инструменти за натиск върху руския проект.

Юридически неприложимо

„Според заключенията на European Commission's Legal Service, се каза в вътрешна бележка, правилата на енергийния пазар на ЕС не се прилагат към проекта на газопровода ‘Северен поток-2’. Потенциално, това заключение може да подкопае всички опити за блокиране на проекта.“ - се казва в публикацията на Politico.

Също така се отбелязва, че изводът нанася сериозен удар по позициите на политическите противници на „Северен поток-2“ във Вашингтон и редица европейски страни, „които говорят, че планът на Москва по разширяване на газопровода в Германия нанася вреди на Украйна“.

Politico признава, че правната служба на ЕК фактически е споделила аргументите на руската страна, че инфраструктурните газови проекти, които не са върху територията на страните-членки на ЕС, не попадат под действието на регулаторните норми на вътрешния европейски енергиен пазар, в частност – на Третия енергопакет.

Бюрократи против адвокати

По информация на Politico, в отговор Генералната дирекция по енергетика на ЕК, в свой вътрешен доклад, отбелязва, че „Северен поток-2“ формира причини за безпокойство, „заради които доводите на Legal Service на ЕК не могат да се споделят“. Изданието отбелязва, че този документ фактически демонстрира опитите на Генералната дирекция по енергетика на ЕК да заобиколи правните заключения на съседна структура на ЕК, „за да получи за себе си инструменти, които може да се използват за спиране на ‘Северен поток-2’“. „Въпреки, че заключенията на юристите не са задължителни за Брюксел, те показват остри вътрешни разногласия между служителите в ЕК по отношение на газовия проект, които може да проенят енергийния ландшафт на ЕС“, отбелязва вестникът.

Европейската комисия мълчи

Пресслужбата на ЕК засега се въздържа от всякакви коментари по темата.

„Ние не коментираме изтичане на информация по медиите“ – казват от ТАСС.

На ЕК засега не ѝ стига информация, за да даде оценка на проекта „Северен поток-2“, затова не е ясно колко време ще трябва за експертизата. За това говори през януари, по време на Трета енергийна конференция в Норвегия, Еврокомисарят по климатичните изменения и енергитиката.

„Ние ще дадем оценка на този морски проект, въпреки че сега все още нямаме пълен обем на информация. Ние сме в начален период на този процес.“, каза комисарят.

Еврокомисарят също е отбелязал, че „Северен поток- 2“ е не просто търговски проект, но има огромно политическо значение“.

Nord Stream-2

Проектът „Северен поток-2“ предвижда изграждането на две линии на газопровод за офшорен газ, с общ капацитет от 55 милиарда кубически метра годишно, от Русия до Германия по дъното на Балтийско море. В реализацията на проекта ще бъде ангажирана съвместна проектна компания New European Pipeline AG, в която „Газпром“ ще притежава 50%, германските E.ON и BASF /Wintershall, англо-холандската Shell, австрийската OMV, френската ENGIE – по 10% всяка.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#).

Европейската комисия дава "зелена светлина" на вноса на шистов газ

17 февруари 2016, Reuters, euractiv.com

План на Европейската комисия да увеличи вноса на втечен природен газ (LNG) в ЕС повдигна опасения, че това ще насърчи затопляне на климата, в следствие стимулирането на фракинга в страни като Съединените щати.

ЕК планира да увеличи вноса на втечен природен газ, като подобри

интерконекторите, построи нови хъбове и оптимизира инфраструктурата.

Плановите на Европейската комисия да увеличи вноса на втечен природен газ за ЕС доведоха до притеснения, че това ще стимулира фракинга, причиняващ климатични промени, в страни като САЩ. Във вторник ЕК представи план за подобряване на енергийната сигурност на ЕС, който включва увеличение на вноса на втечен природен газ, подобряване на газовите връзки между страните, изграждането на нови хъбове и оптимизация на инфраструктурата. Част от плана на Брюксел за енергийна независимост може да доведе до нарушения на договореното в парижката климатична сделка.

Увеличаването на темпа на използване на LNG, чиито обем в момента е само 20%, ще намали зависимостта от ненадеждни доставчици като Русия. Добиваните количества газ в ЕС спада, което прави вноса още по-необходим, твърдят от Брюксел и допълват, че се водят разговори с Канада, САЩ, Австралия, Япония, Нигерия и Алжир за внос на втечен природен газ.

През декември световните лидери договориха историческа сделка за ограничаване на глобалното затопляне до два градуса спрямо преиндустриалните нива. Това беше разчетено като ясен сигнал към пазарите, че ерата на замърсяващите изкопаеми горива е към края си. Точно затова плановите на ЕК предизвикват опасенията на природозащитниците.

Концентрация на метан

Природният газ най-вече е съставен от метан, парников газ, който, в продължение на 20 години, има 86 пъти повече потенциал за глобално затопляне, отколкото въглеродния диоксид.

Около 47% от природния газ, добиван в САЩ, са от шистови формации. Проучванията показват, че концентрацията на метан се е покачила рязко в много от районите, в които се добива шистов газ. Шистовият бум убеди Вашингтон да вдигне дългогодишната забрана върху енергийния износ и това дава зелена светлина на САЩ да изнасят природен газ за ЕС.

Проучванията са показали нивото на емисиите в Eagle Ford (Тексас), Marcellus (Пенсилвания) и Bakken (Северна Дакота), че достигат 9,5% от общия установен метан.

Шистовият бум убеди Вашингтон да вдигне дългогодишната забрана върху енергийния износ. Няколко проекта са получили одобрение за износ на втечен природен газ, но малко фирми са готови да работят в момента.

Antoine Simon от „Friends of the Earth Europe“ е заявил, че газовия пакет е дал "зелена светлина" на САЩ да изнасят природен газ за ЕС.

Горивата като мост

Еврокомисарят по климата и енергетиката Miguel Aria Cañete твърди, че газът е най-чистото изкопаемо гориво и е необходим като "мост" при прехода към нисковъглеродна икономика. Но не коментира кога ЕС ще спре да изгражда

газова инфраструктура, която според природозащитниците, в крайна сметка ще стане остарял актив, или ще обвърже ЕС с газа за сметка на възобновяемите енергийни източници.

Miguel Aria Cañete посочва: "Дори ако изпълним амбициозните цели за парниковите емисии, възобновяемата енергия и ефективността, все пак ще се нуждаят от значително количество газ. Ясно е, че газът е най-чистото изкопаемо гориво. Пазарът ще реши, но ЕК преценява нуждата да имаме добре свързан газов пазар, за да използваме синьото гориво като резервна енергия, която да подкрепи амбициозната система за възобновяеми източници".

[СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ ТУК.](#)

British Petroleum се подготвя за Shah Deniz3

February 05th, 2016, naturalgaseurope

British Petroleum /BP/ планира в края на тази година да преразгледа резултатите от миналогодишните 3D сеизмични изследвания на по-дълбоките хоризонти на газовото поле Shah Deniz в офшора на Азербайджан.

Greg Riley - високопоставен геолог в компанията, в началото на месеца заяви пред журналисти в Баку, че BP продължава

подготовката за Shah Deniz като прилага и събира данни от областта на Каспийско море. Въпреки това, в момента това поле не е приоритет за BP, каза той, защото фирмата е насочила усилията си към изпълнение на Shah Deniz -2.

За Naturalgaseurope източник от държавната Socar каза, че оставащите газови резерви в Shah Deniz 1 са 220 млрд м³, докато резервите на Shah Deniz 2 се оценяват на 400 млрд м³.

Азербайджан започна дейност в Shah Deniz 1 през 2007 г. и добива около 10 млрд м³/годишно от тази фаза на находището, докато от Shah Deniz 2 са добити 16 млрд м³/годишно, като тази фаза е планирана за 5 години. „Запасите от Shah Deniz 3 се оценяват на 500 млрд м³ и ние планираме добив от тази фаза да започне през 2025 г.“, каза за Naturalgaseurope служителят на Socar.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#).

Разводненост/неуловимост на Югоизточните европейски центрове за природен газ

February 14th, 2016, *naturalgaseurope*, Anca Elena Mihalache¹

¹ Старши анализатор от Група за енергийна политика, Partner на Natural Gas Europe Knowledge

Ако има една енергийна тема, която разпалва интереса, почти до истерия, в Югоизточна Европа това са газовите центрове за разпределение/хъб. В регион, традиционно под свръх натиск и от Изток, и от Запад, е разбираемо. Ако са въведени правилно и са добре управлявани, газовите центрове лесно ще предоставят най-доброто от двата свята: изобилие на природен газ и пазарни механизми, които да обуздават геополитическата острота. Плюс това, добавете приходите, който идват с успешното управление на газовия хъб. Само тази последна точка е достатъчна, за да обясни, защо днес има толкова много претенденти в надпреварата на газов център.

С повече или по-малко фанфари, няколко страни в региона по едно или друго време обявиха намерението си, страната да се превърне в център за разпределение на газ. Гърция, Турция, България и Румъния като цяло са най-гласовитите, макар че никога не е предоставена спецификация на това съоръжение, от съответното им предложение за хъб.

Процесът на създаване на подобен център, широко възприет от политиките от всички тези четири страни, все още не е напълно напуснал царството на политическата амбиция и говорене и да стъпи на действителността – реално планиране и подготовка и по-нататък - на изпълнение. Предлагат се тръбопроводи, оценяват се нови източници на доставка и законодателните промени се провеждат в ума.

Но докато бъдат изпълнени кумулативно /с натрупване и допълване/ всички тези

аспекти от една или повече от въпросните държави, реален, функциониращ газов хъб в Югоизточна Европа остава мираж. Конкуренцията е преди всичко ожесточена, тъй като пазарите в региона не са достатъчно големи, за да се обясни наличието на повече от един или два хъба най-много.

Въпреки постоянните разговори за предимствата и статута, който ще осигури подобен газов център и от време на време съперничеството между претендентите, един аспект на дебата често е пренебрегван: кое прави един газов хъб успешен?

За успеха на газовия център малка е разликата между формата, модела, които ще има, независимо дали това ще бъде виртуален или физически газов хъб. Западна Европа дава успешни примери и за двата вида. Разликата е, че реалният хъб трябва да имат набор от тръбопроводи за сближаване с една физически точка на територията на въпросната страна, където има достатъчен капацитет за съхранение, който от своя страна ще трябва също така да бъде гарантиран.

По принцип за такова средище, ако все още не съществува физически газов хъб, ще бъде по-скъпо да се изгради и експлоатира, за да се създаде; елементът време зависи от много фактори, а не само от строителството на тръбопровода. Именно тези други фактори, са представени по-долу не в никакъв определен ред, по който може да направите или да откажете хъб.

Първо, един успешен център за газово разпределение трябва да се възползва от наличието на функционална платформа за

търговия, която е място, където предлагането може да отговори на търсенето, за да може цената да се определя от логиката на пазарите - за разлика от сегашния основен механизъм за индексация на цените на петрола, използван в договорите на всички четири страни с техните външни доставчици. С други думи, механизъмът за индексация на цените на петрола трябва да бъде заменен с конкуренция „газ-срещу-газ“ и платформи за търговия.

Въпреки че повечето страни в региона са развили подобни платформи за обмен на електроенергия, те са бавни, за да се прилага един и същи механизъм за природния газ и да се осигури необходимата ликвидност на пазара. Газ се разменя на стоковия пазар, но пазарите просто сега правят първите стъпки към по-гъвкава комбинация от двата - дългосрочни и краткосрочни договори, или спот търговия.

На второ място, за целите на конкуренцията, газоразпределителните центрове трябва да функционират чрез напълно либерализиран пазар на газ, който е един, когато цената е зададена само от нивата на търсенето и предлагането, а не политическа или административна единица да я налага от горе. Всички посочени страни обаче, все още регулират цените за най-малко една група потребители, въпреки че самите те, сами са определили срокове за отказване от регулирани цени някъде до края на десетилетието.

На този етап, Румъния може да се окаже на „прага на играта“, ако сегашните тенденции запазят своето темпо. Заедно с

Международния валутен фонд, румънското правителство е поставило в "календар за либерализация" за битови потребители (единственият сегмент на пазара, ползващ се все още от регулирана цена) краен срок за изпълнение най-късно до 2021 г. Но сегашният спад на цената на петрола, който повлече надолу цените и на природния газ на основание механизма за индексация на петрола, означава, че до средата на 2016 г. цените ще достигнат сближаване с европейските пазарни цени, и предоставяне на регулирана цена ще е безполезно. Ако това се случи, "календара за либерализация" ще изпълни своята цел предсрочно, като Румъния ще има предимство пред своите съседи, по отношение темпа на либерализация.

Третото условие е спазване правилата на Третия енергиен пакет на ЕК за отделяне и за достъп и на трети страни, отново, за да не се нарушава конкуренцията. Нито една от четирите страни изцяло се придържа към двете правила, въпреки тласъка на ЕК за законодателството за приемането им. В България, например, макар и необвързан, Българският енергиен холдинг и неговите дъщерни дружества в момента все още координират практики, за да се контролира преносната мрежа, складовата база, както и вноса на газ. В Гърция и Румъния Регламентът за отделяне до голяма степен е изпълнен, но в Румъния, от друга страна, достъп на трети страни все още не е осигурен: тръбопроводите, собственост на националната преносна система не са достъпни за всички. Специален случай е Турция, която все още предстои да направи стъпки по двата въпроса, тъй като тя не е длъжна да прилага Третия енергиен пакет.

Четвърто, газовият център трябва да има достатъчно количество газ, което да се формира от повече от един източник. Това няма значение, ако това е вътрешен добив, или ако се внася. Поради тази причина, една страна, без собствен добив, например Турция, може да бъде в състояние да осигури повече газ, отколкото друга с местен добив, като Румъния. Има много причини за това, от географски съображения (близост до няколко доставчици като Азербайджан, Русия, Иран), значителното търсене на Турция я прави ценен клиент и доставчик на газ, което засилва позициите ѝ при преговорите. Същото не може да се каже за останалите три страни, може би с изключение на Гърция, която също се ползва от няколко източници на доставки, благодарение на своите съоръжения за втечен природен газ.

Наборът от газопроводи и междусистемни връзки, които сега се строят в региона, като се започне с Южния газов коридор и се завърши с коридора България-Румъния-Унгария-Австрия (BRUA) ще подобри положението, но не се очакват значителни промени. Освен ако, разбира се, направените по същество газови находки от Черно море са в търговската мрежа, но ако сегашният спад на цената на петрола се задържи, успехът им изглежда ще бъде отложен за няколко години, при най-оптимистичен сценарий.

Петият важен фактор за изграждане на успешен хъб: създаването на достатъчно входни и изходни пунктове, които да дадат възможност на продавачите и купувачите лесното движение на природния газ, без никакви физически пречки, или с една дума –

междусистемни връзки. Горепосоченият коридор BRUA, междусистемната връзка Гърция-България и наскоро предложената междусистемна връзка България-Сърбия ще помогнат за това, но с уговорката, че действителната им дата на завършване може да е със забавяне (за да се види, че регионът е шампион по закъсненията в миналото, направете справка за междусистемната връзка Гюргево-Русе, която в момента е повече от две години извън графика).

И накрая, но не на последно място, газовият център трябва да има капацитет за съхранение, за да осигури в краткосрочен план балансиране на мрежата. За това говорят някои обещания, както в България (планира да удвои капацитета си в Чирен) и в Турция (с планирани две нови съоръжения - това в Tuz Gölü се очаква до 2017 г. да влезе в експлоатация), макар че е спорно дали капацитетите ще са достатъчни, за да подкрепят газов център, дори и след такива инвестиции. Същото важи и за Гърция, докато Румъния вече се възползва от по-голям капацитет от 5 млрд. куб.метра.

Целта - да се превърнеш в газов център за разпределение, следователно е похвална, особено ако на нея й помагат заедно законодателна политика, пазарът или развитието на инфраструктурата. Но успешният газов център трябва да отговаря кумулативно на всички тези критерии.

Рискът в противен случай е, че ще те превърне в нищо повече от една прославена транзитна страна, което би обезсмислило целта на цялото усилие.

СТАТИЯТА МОЖЕ ДА
НАМЕРИТЕ ТУК.

Миллер на везните на Темида: Взаимните претенции на „Газпром“ и „Нафтогаз“ пораснаха до \$60 млрд

Новосту oilru.com, 08.02.16

„Газпром“ и „Нафтогаз“ встъпиха в нов рунд – през януари двете компании си размениха многомилиардни глоби. Също така те водят дело в Арбитража в Стокхолм. Размерът на взаимните им претенции е 60 млрд. При това нито една от страните няма пари, за да плати в случай на осъдително решение.

„Дългогодишните усилия на „Газпром“ да заобиколи Украйна намериха достоен отговор“ – радостно коментираше в края на 2015 г. директорът по бизнес-развитието на „Нафтогаз Украина“ Юрий Витренко. Той отбелязва, че Киев е „повишил радикално“ ставката по транзита на газ за руската корпорация. На 19 януари 2016 г. Министерството на енергетиката на Украйна представи плана. Представителят на министерството Владимир Демчишин съобщи, че цената на изпомпването на газ ще се покачи почти 2 пъти – от \$ 2,7 до \$ 4,5 за транспортиране на 1000 куб. метра на 100 км. Нова методика на ценообразуването е въвела Националната комисия по регулиране

в сферата на енергетиката и обществените услуги. Нейната основна задача е – да прави всичко по-скъпо. Например, цената на газа за населението се е повишила наведнъж с 285% след 1 април 2015 г. по решение на комисията.

„Нафтогаз“ също така иска да включи в договорите си условието *ship-or-pay /клауза в договорите за газ, с която купувачът се съгласява да плати за договорени капацитети за транспорт, независимо от действително транспортираните количества газ/*, казва ръководителят на компанията Андрей Коболев. Това ще застави „Газпром“ да плати, дори ако обемът на транзита на въгледородите падне до нула.

Като добавка към новата тарифа „Газпром“ бе глобен от Антимонополния комитет на Украйна. Размерът е 85 милиарда гривни, или \$ 3,47млрд. Причината за санкцията е, че руската компания е използвал монополно положение в украинския пазар. „Газпром“ зае пасивна позиция и не направи нищо, за да изпълни условията за конкурентност на транзита, оплакват се от Антимонополния комитет на Украйна. В действителност, корпорацията е обвинена, че тя не иска да си създава излишни проблеми и да плащат повече.

Първата стъпка в поредния газов конфликт направи именно компанията на Алексей Миллер. На 19 януари „Газпром“ призова „Нафтогаз“ да отговори с отчет за \$ 2.55 милиарда за неизтеглено гориво през III тримесечие на 2015 г. по условието в договора *take-or-pay /вземи или плати*. На претенциите на Антимонополния комитет на

Украйна, руският монополист отговори следното: „Ние не правим бизнес на ваша територия, така че въпроси от антимонополни органи не ни засягат. „Газпром наистина не участва във финансово-икономическа дейност в Украйна. Той само предава гориво на западната граница на страната, насочено към европейски потребители. Ако се проведе изслушване, то това ще бъде един от аргументите в полза на руската компания“, коментира съветникът в Адвокатското бюро А2 – Фарид Бабаев.

„Нафтогаз“ приема претенциите на „Газпром“ като „непазрни, неприемливи и нищожни“. Кой е крив и кое е прав, ще реши Арбитражът в Стокхолм.

Министерството на енергетиката на Украйна нервничи. Отношенията между „Газпром“ и „Нафтогаз“ на транзитния пазар се регулират с договор от 2009 г. В документа е разписана цена от \$2,7 за транспотиране на 1000 куб. метра газ на 100 км. В същото време, подчертават от министерството, Киев е решен да преразгледа договора преди изтичане на неговия срок -2019 г.

Очевидно е, че Украйна се стреми за измени условията за газовия транзит в договора заради пари. На държавата ѝ трябват пари. Вдигайки тарифите, значи ще закърпиш дупката в бюджет 2016. Бюджетният дефицит е \$2,8 млрд при разрешен от МВФ \$3,3 млрд.

По данни на „Укртрансгаз“ през 2015 г. през територията на Украйна в посока Запад са преминали 67,1 млрд куб. метра гориво. За транзитните услуги страната е получила \$1,9

млрд. Ако „Газпром“ се съгласи да плати \$4,5 вместо \$2,7, хазната би получила \$3,2 млрд (+\$1,3 млрд, което би покрито почти половината бюджетен дефицит).

За промяна на договора за Киев има два пътя: или да отиде за разговор в Москва, или да се надява на Арбитража в Стокхолм.

Впрочем, и двете страни избягват да говорят публично за перспективите в делата и избягват медийни въпроси. Навярно, самите те не вярват в някакъв реален резултат с наистина големи печалби. И те имат основание за такова мислене.

Нито на украинската или на руската компании, им трябва нова газова война. „Най-вероятният сценарий е - уреждането на спора чрез споразумение“ - казва адвокатът Марк Каретин, партньор в адвокатската кантора "Юков и партньори". И може би „Газпром“ е заинтересован от такъв изход. Адвокатът припомня, че корпорацията е собственик на активи в западноевропейски страни, които не са обхванати от дипломатически имунитет и добавя, че европейската правна доктрина гледа положително на възможността за промени в цените в договорите, ако една от страните докаже тяхното несъответствие спрямо сегашната ситуация.

„Претенциите на руската компания са с повече аргументи. Обемите на износ на газ на принципа take-or-pay са разписани в действащия договор. В транзитния договор също са отбелязани условията за формиране на тарифите. "Газпром" и "Нафтогаз" са се съгласили с условията при подписването на договора, в това число и с отговорностите

при техните нарушения“, отбелязва консултантът адвокат Фарид Бабаев. Той допълва, че Министерството на енергетиката на Украйна вече е изразило недоволство от тарифите, но това не е основание за включване на правен механизъм за изменението им. „Претенциите на „Газпром“ се отнасят към условията на договора. За него има малко по-големи шансове за успех. Но ще се наложи да се прави компромис. Вероятно ще има някакво досъдебно споразумение. Никой не печели особено.“, смята Андрей Полищук – анализатор по нефтените въпроси в Райффайзенбанк.

Да, и да се плати пълната компенсация един към друг, ще бъде изключително трудно. За да отговори на исканията на Русия, Украйна се нуждае от най-малко две фирми като "Нафтогаз" - активите му са 1,7 пъти по-малки от размера на претенциите на "Газпром". Ако Арбитражът в Стокхолм ще бъде на страната на Киев, Миллер ще трябва да отреже 12%-но парче от компанията - това е удар по нейното благосъстояние.

„Всички добре разбират, че основата на случващото е политическа. Всичко това – съд, повишаване на тарифите и словесна интервенция, ще продължава с променлив успех още дълго време. В обозрима перспектива, едва ли „Газпром“ ще успее да намери обходни маршрути към Европа. На Украйна ще ѝ се наложи да се примири с това, че позициите на руската компания са завидно силни, доколкото тя притежава горивото“ - коментира адвокат Владимир Постанюк. „По мое мнение, размерът на текущите претенции – е фехтовка в навечерието на обсъждането на новия договор. Вероятността от изискване на

глобите чрез съд в този случай е малка. Разглеждането на делата/случаят може да се забави, а договарянето е важно тук и веднага“, на свой ред отбелязва водещия аналитик Роман Ткачук от инвестиционната компания "Окей Брокер".

Поведението на украинската страна подтиква руската корпорация към активно търсене на алтернативни маршрути за износ и доставка на газ. „Изявленията на Украйна служат за допълнителен аргумент за „Газпром“ при лобирването на „Северен поток-2“, потвърждава аналитикът Анатолий Вакуленко от ГК „Финам“.

„Северен поток-2“ – дубльор на съществуващите газови магистрали, ще отвежда 55 млрд куб. метра/годишно. Такъв обем теоритично ще е достатъчен, за да се отвържат от украинската тръба. И да построят до 2019 г. планирания нов газопровод. Това има, разбира се и своите трудности. Германия има непреклонна позиция. Вице-канцлерът на Германия Sigmar Gabriel през декемри заяви, че ФРГ ще се съгласи на строителството, едва след като на страните от Източна Европа се гарантират доставките на газ. Тоест, от транзита през Украйна не трябва да се отказваме напълно. По такъв начин Берлин едновременно стана защитник на Киев, Варшава и Братислава. По-рано те регулярно се оплакваха, че проектът „Северен поток-2“ ще ги остави без пари. Словакия, например, ежегодно заработва от газовия транзит 400 млн евро.

В Германия разбират, че „Северен поток-2“ преди всичко е необходим на „Газпром“. Германските интереси са опазени при прокарането на първия „Северен поток“.

Сега страната може да избере за себе си ролята на арбитър на европейския енергиен пазар.

„Газовите цени в Европа се понижиха до \$200 за 1000 куб. метра. С оглед на това, скъпият транзит – е съществен фактор за руската компания“, казва Роман Ткачук и добавя, че в близките години е невъзможно да се отажем от транзитните услуги на Украйна.

Това е като удар в гърба за „Газпром“, макар че той винаги ще бъде хегемон на европейския енергиен пазар. "Нафтогаз" – бидейки оператор на газотранспортната система на Украйна, ще използва вечно Русия. Засега компаниите спорят, в Европа е в пълен ход подготовката за постигане на енергонезависимост. На нея са й необходими колкото може повече доставчици, които да се състезат един с друг за купувачите. Потребителите ще останат излъгани/изиграни – създаването на свободен пазар ще доведе до снижение цените на въгледородите.

В преговорите с „Газпром“ ЕС сега е много по-силна позиция: факт е слабо търсене на гориво и възможностите за диверсификация на вноса са реални. Става дума за газопроводи и проекти за LNG“, казва старши анализаторът Виталий Громадин от сектора за нефт и газ на компанията Arbat Capital. Сред възможните алтернативни източници на природен газ са – Иран, разчитащ на ранното започване на доставки за Европа, Израел, открил огромни газови местонахождения крайбреговете си и планиращ да положи тръбопровод през Средиземно море, през Кипър, към Гърция.

Освен това, Хърватия търси инвеститори за изграждане на терминал за втечен природен газ. Виталий Громадин напомня за вече построен терминал за съхранение на втечен природен газ в Полша (първата доставка от Катар пристига 11 декември 2015 г.).

Малко е вероятно след няколко години "Газпром" да се оплаква от факта, че "Нафтогаз" е нарушил принципа на take-or-pay. На фона на глобалното развитие, сблъсъкът на руски и украински компании ще остане като малък местен/градски конфликт. Сега вече Алексей Миллер да му мисли, как да не предаде позициите в голямата игра. Един от възможните варианти е - сближаване с Киев, хармонизиране на доставките и транзита, икономии на средства за нови тръбопроводи и укрепване статута си на най-големия продавач на природен газ в Източна Европа (в Западна Европа Норвегия активно настъпва, свой дял иска да получи и Иран).

Но когато става дума за „Газпром“, бизнесът често се превръща в политика.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ ТУК.

Втори катарски танкер достига Полша

William Powell, February 10th, 2016, naturalgaseurope

Полският LNG терминал Swinoujscie на 8 февруари получи втората си доставка с

катарския Al Nuaman Q-Flex превозващ 210,000 m³.

Държавната PGNiG доставя втечен природен газ чрез споразумение с Polskie LNG. Втечненият природен газ ще се регазифицира и инжектира в полската мрежа, за да достигне до крайните потребители в цялата страна, информираха от PGNiG.

Първата доставка на втечен природен газ за терминала е доставена на 11 декември. Осем дни са били необходими, за да се разтовари, а в началото на януари започна регазификация и инжектиране в мрежата. Втората доставка се очаква да бъде разтоварена за три дни.

От PGNiG казаха, че обемите на доставка са в съответствие с графика, предоставен от главния изпълнител на терминала.

Когато всички оперативни тестове са завършени, се получава разрешително за експлоатация и терминалът се приема официално от главния изпълнител и инфраструктурата ще е готова да се справи с търговските доставки.

Терминалът в Swinoujscie е проектиран да приема LNG и отново да газифицира и предава в полската преносна система по 5 млрд m³/година. Като част от проекта, е построен нов 3-километров вълнолом и кейт разполага със система за акостиране, която му позволява да приема танкери за втечен природен газ с капацитет от 120,000 m³ до 217,000 m³. Разполага с две цистерни за съхранение, всяка от по 160,000 m³, заедно с

единици за регазификация и 85-км тръбопровод до Szczecin.

От PGNiG казват, че терминалът за втечен природен газ в Swinoujście е единственото подобно съоръжение с такъв размер в Северна, Централна и Източна Европа.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ ТУК.

Австрийската OMV продава компанията си Turkish Petrol Ofisi

by Reuters, February 12, 2016, rigzone

VIENNA, (Reuters): OMV търси купувач за турската си фирма Petrol Ofisi², в съответствие със стратегията си за фокусиране върху сектора upstream и да интегрира бизнеса си в сектора downstream, заявиха в петък от австрийската енергийна компания.

Главният изпълнителен директор Rainer Seele през януари е заявил, че ситуацията в Турция

² OMV Petrol Ofisi A.Ş. е фирма за петролни продукти, разпределение на гориво и смазочни материали на фирмата; Petrol Ofisi през 2010 г. е имала 3000 бензиностанции, 10 терминали за гориво, 2 газови терминала, 1200 служители и мрежа за търговия. Нейната продуктова гама обхваща безоловен бензин, дизелово гориво, керосин, мазут, реактивно гориво, втечен нефтен газ (LPG), смазочни материали и различни индустриални масла

не е устойчива и че рентабилността е пострадала, поради намесата на държавата.

Petrol Ofisi е лидер на турския пазар на дистрибуция на горива.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ ТУК.

От британски шисти по естествен начин тече петрол

February 19, 2016, kallanishenergy

Британската енергийна компания UK Oil & Gas Investments (UKOG) съобщи, че шистов петрол продължава да тече по естествен начин на повърхността на място, в близост до летище Гетуик /Gatwick Airport/.

Лекият суров петрол се добива контролирано с обеми от 456 барела на ден (BPD) на мястото, съобщава Kallanish Energy.

„От мястото продължава да се добива висококачествен петрол на добра цена“, казва Stephen Sanderson, Управлятел на U.K. Oil & Gas. „Въпреки, че е необходимо да се направят допълнителни дейности, ние по-рано, околкото се очакваше първоначално, установихме комерсиалността на проекта“.

Полето Horse Hill се намира на север от летището и се смята, че потокът е първият потвърден някога във варовиците на Weald Basin.

Предварителните оценки, направени от компанията през миналата година говорят, че резервите на Horse Hill са на обща сума по-висока от 100 милиарда барела суров петрол - вероятно едно от най-големите открити до сега находища на сушата, направени в страната за три десетилетия.

От UKOG казат, че суровият петрол при Horse Hill се съдържа в шистов район, в който има естествени разломи, което позволява извличане чрез конвенционален сондаж.

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ [ТУК](#).**

British Petroleum: Добивът на US нефт от битуминозни шисти ще се удвои за 20 години

February 15, 2016, shipandbunker

British Petroleum /BP/ вярва, че добивът на US шистов петрол ще се удвои до 2030 година. Добивниците на U.S. петрол от шисти може да пострадат заради стратегията за увеличен добив на страните от ОПЕК, но дългосрочен просперитет ще дойде под формата на удвояване на добива от шисти, според енергийния гигант BP.

В последната си енергийна прогноза до 2035 г., BP отбелязва, че глобалното търсене на енергия ще се увеличи с 34% в резултат на увеличаване на населението и икономическия растеж, като през 2030 г.

добивът в САЩ ще се увеличи от сегашните 4 милиона барела на ден (BPD) до 8 милиона барела на ден.

В изследването се казва, че през тази година световното търсене на петрол ще продължи да расте "силно", макар и с по-бавни темпове в сравнение с миналогодишния растеж от 1,8 милиона барела дневно.

Там се отбелязва, че технологичните иновации и повишаването на производителността ще отключат „огромни ресурси на плътен петрол и шистов газ, предизвиквайки ни да ревизираме прогнозите за по-висок добив в САЩ“.

80 процента от енергийните доставки през 2035 г. ще са за изкопаемите горива, природният газ ще е най-бързо растящото подземно гориво с повишение 1,8% годишно в сравнение с 0.9% за петрола.

Оптимизмът на британския енергиен гигант за добивът в САЩ съвпада с този в нов анализ на Bloomberg, в който се казва, че много от шистовите находища в Тексас остават печеливши с цените на суровия петрол под \$ 30 за барел, и че сондажи в други части могат да бъдат печеливши, дори ако суровият петрол падне до \$ 22,52 за барел, което е с \$ 4 по-ниско от най-ниското ниво за 2016 г. до момента.

**СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА
НАМЕРИТЕ [ТУК](#).**

CBBSS Infoletter on Oil and Gas E&P е медиен партньор на събитието.

Тази пролет, **14-15 март 2016**, професионалната енергийна общност от региона на Балканите ще се събере в София за двудневна **конференция Energy Risk Balkans**. Конференцията предоставя отлична платформа за обмен; пазарни оператори, регулатори и браншови организации ще обсъдят необходимостта от реформа и либерализация на пазара; ще се очертае и подчерае въздействието на законодателството и ще се обсъдят най-новите тенденции в свързване на пазарите, динамиката на търсенето и предлагането и трансграничната търговия на енергийните и газовите пазари.

Конференцията ще се проведе на английски език.

За подробности и включване в конференцията:

<http://www.energyriskevents.com/balkans/static>

Уточнение

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате този инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение на cbbsinfocenter@gmail.com

Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимиров

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com